

TISKOVÁ ZPRÁVA

Naprej! Česká sportovní architektura 1567–2012

Výstava Ústavu dějin umění AV ČR

U příležitosti olympiády v Londýně připravil teoretik a historik architektury prof. Rostislav Švácha se svým týmem badatelů z Ústavu dějin umění (ÚDU) AV ČR publikaci „[Naprej! Česká sportovní architektura 1567–2012](#)“. Stejnomenou výstavu s tematickou paralelou uspořádal ÚDU AV ČR v nově otevřené Window Gallery v prostorách výloh své ústavní knihovny v Praze (roh ulic Husova a Na Perštýně). Důležité druhy lidské činnosti ke své existenci většinou potřebují specifické stavby. Ty se pak v průběhu let ve své funkčnosti i estetice proměňují – v souladu s vývojem daného oboru, v tomto případě sportu.

Nezvyklý výraz v názvu knižního i výstavního projektu „Naprej!“ je staré sokolské heslo a rovněž název písně jihoslovanských vlastenců. Znamená „napři se, překonej odpor“.

Z výcviku a zábavy aristokracie se v moderní době sport vyvinul ve formu boje za národní emancipaci a za občanské svobody, v masovou podívanou, v nástroj státní reprezentace, v prostředek kontroly nad volným časem obyvatel i ve formu jejich nejprivátnější relaxace. Všem těmto funkcím sportu dovedla dobře posloužit i architektura. Sporty, které ve své době měly vysoký společenský status, anebo si získaly masovou oblibu, si pro sebe objednávaly stavby nejrůznějších typů: míčovny, jízdárny, střelnice, plovárny, tělocvičny sokolů a turnerů, turistické chaty a rozhledny, veslařské a golfové kluby, stadiony, kryté haly, fitnesscentra... Některé z šedesáti staveb zpracovaných v knize představují dobové fotografie v pěti okruzích nazvaných Aristokratický sport, Demokratizace sportu, Sport v Československé republice, Socialistický sport, Sport v obnovené demokracii.

Nepřehlédnutelnou instalaci výstavy Naprej! zajistilo designérské sdružení Okolo, které vyzvala ke spolupráci historička umění Vendula Hnídková. Umělci kolem grafika Matěje Činčery a Adama Štěcha vystavili na letošním Designbloku mimo jiné návrhy, které v sobě spojují vášně pro kola s vášní pro design. Propojení zdánlivě odlišných světů cyklistiky a designu rezonuje s ideou Rostislava Šváchy, že bychom měli usilovat o překlenutí propasti, která dnes dělí intelektuály a sportovní dění.

Připravily: Ústav dějin umění AV ČR a Odbor mediální komunikace Kanceláře AV ČR